№ 199. Wtorek 1. Września 1857. Rok wydania 47.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzedowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty:** kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesiecznie 1 złr. 20 kr. **Z pocztą:** kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr 35 kr. Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 26. sierpnia. Komisya do spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych lwowskiego okręgu administracyjnego mianowała prowizorycznymi aktuaryuszami: Michała Korczyńskiego przy łopatyńskim, a Marcina Przeorskiego przy rymanowskim urzędzie powiatowym.

W gminie włości Pobereże, obwodzie Stanisławowskim, założona została szkoła trywialna z następującem wyposażeniem:

a) gmina Pobereże wraz z attynencyą Branówka, zapewniła na wieczne czasy roczną składkę 180r. m. k.; następnie należący do gminy grunt pastewny top. l. 85 w rozległości 480 sążni kwadratowych na założenie szkółki leśnej i na stały użytek nauczyciela.

b) Właściciel dóbr Antoni Kęplicz, zapewnił na opał budynku szkolnego rocznie 3 kubiczne sagi twardego drzewa przez czas swego posiadania tej majętności, z wyrzeczonem równocześnie obowiązaniem swych potomków do takiego samego datku drzewa na opał, w przypadku jeśliby ci przez sukcesyę lub darowiznę dobra Pobereże w posiadłość objęli.

c) G. k. proboszcz miejscowy X. Jan Niedzielski roczną składkę 3r. m. k. przez czas swego urzędowania.

Oprócz tego obowiązała się gmina wystawiony już przez nią przed pięcią laty materyałem odstąpionym bezpłatnie przez właściciela dóbr na gminnym gruncie 69 sążni area sub top. 85 budynek szkolny, w którym się znajduje także pomieszkanie nauczyciela, utrzymywać nadal w dobrym stanie, a według potrzeby przebudować albo rozszerzyć, równie jak wyznaczone przez właściciela majętności drwa zrąbać i do szkoły przystawić, a do czyszczenia i opalania szkoły dodać stróża.

Okazaną temi składkami dążność ku rozszerzeniu oświaty ludu podaje c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Lwów, 18. sierpnia 1857.

Sprawy krajowe.

Czerniowce, 19. sierpnia b. r. Rocznicę urodzin Najjaśniejszego Pana obchodzono tu wczoraj uroczyście. W wilię odbyła się pobudka wojskowa, a dzień uroczystości zapowiedziano salwami z dział.

O godzinie dziesiątej przed południem celebrowano w rzymsko-kat. kościele parafialnym w obecności wszystkich władz cywilnych i wojskowych, tudzież znacznej liczby pobożnych solenne nabożeństwo, przy salwach rozstawionej przed kościołem załogi. Równocześnie odprawiano uroczyste nabożeństwo także w kościołach innych wyznań, następnie w domach modlitwy i synagogach, i wszędzie zakończyło się nabożeństwo najgorliwszemi modłami o dobro miłościwego najłaskawszego Monarchy.

Po skończonej uroczystości kościelnej przybyli do rządowej sali władze wojskowe i cywilne, reprezentanci szlachty, władze monarchiczne i komunalne, równie jak przełożeni wszystkich zakładów i korporacyi, ażeby prezydentowi krajowemu złożyć zapewnienie wiernego przywiązania i najszczerszych życzeń szczęścia dla najłaskawszego Monarchy i miłościwego Ojca ludu w tym zamiarze, by do najwyższej wiadomości przesłał wyraz tych powszechnych uczuć szczerych.

Zaraz potem obdzielono w ratuszu miejskim 130 ubogich znacznemi pieniężnemi datkami.

Podczas uczty u prezydenta krajowego odpowiadano na toasty za zdrowie Ich cesarskich Mości i całego Domu cesarskiego hymnem ludu i salwami z dział, którym radośne towarzyszyły okrzyki.

Wyprawione przez towarzystwo strzelców strzelanie do tarczy zakończyło ten festyn tak ważny dla ludów Austryi, na którego obchód przysposobiono już w poprzedzającą niedzielę w pobliskim ogrodzie zabawę ludu z rozrywkami wszelkiego rodzaju i oświetleniem ogrodu; przyczem wyprawiono także w sali strzelców koncert, który śród rzęsistego oświetlenia zaczął się hymnem ludu i przyniósł znaczną składkę przeznaczoną na dary dobroczynności.

(Podróż Jego Mości Cesarza. — Mianowanie. — Konferencya posła tunetańskiego z ministrem spraw zewnętrznych. — Nocna manewra artyleryi. - Nowiny dworu. — Ułaskawienia. — Festyny w Wenecyi.)

Wiedeń, 29 sierpnia. Jego Excelencya minister spraw wewnętrznych otrzymał od c. k. jeneralnego-gubernatora Węgier następujące dwie depesze telegraficzne:

„Rima-Szombath, 27. sierpnia.

Po zwiedzeniu wszystkich urzędów i zakładów wyjechał Najjaśniejszy Pan otoczony świetnemi hufcami dziś o godzinie ósmej z Ballassy-Gyarmath a o godzinie drugiej po południu przybył do naszego miasta, gdzie po licznych przedstawieniach i recepcyach udał się na spoczynek. Wieczorem zajaśniało miasto w oświetleniu, a mieszkańcy wyprawili Jego c. k. ap. Mości świetny pochód z wachlami.“

„Rosenau, 28. sierpnia, 9. godzina wieczór.

Przed wyjazdem o godzinie 8. zrana z Rima-Szombath zwiedzał jeszcze Jego c. k. apostolska Mość tamtejsze urzęda, a po czterogodzinnej podróży przybył do naszego miasta, witany po drodze radośnemi okrzykami ludu. W kościele katedralnym, gdzie biskup czekał na przyjęcie Najjaśniejszego Pana, odśpiewano zaraz *Te Deum*. Potem nastąpiły przedstawienia, audyencye, tudzież oględziny urzędów i zakładów. Nieco później raczył Jego c. k. ap. Mość zaszczycić swemi odwiedzinami tutejszą wystawę przemysłową. O pół do piątej odbyła się uczta u dworu. Wieczór nastąpiła iluminacya i uroczysty pochód górników.“

Jego Ces. kr. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 2. czerwca r. b. w miejsce pana Philippsberg, pensyonowanego na własną prośbę z wyrazem najwyższego uznania dotychczasowych jego zasług, mianować najłaskawiej dotychczasowego sekretarza legacyi i ces. szambelana, Władysława hrabię Karnickiego na Karnicach, nadzwyczajnym ambasadorem i pełnomocnym ministrem przy dworze Elektora Heskiego.

— Poseł Beja Tunetu, jenerał Ismael Sappa Tappa miał na d. 27. b. m. za pośrednictwem tłumacza nową konferencyę z JE. ministrem spraw zewnętrznych, hrabią Buol Schauenstein.

— Dnia 26. b. m. wieczorem odbyła się na błoniach simmaringskich coroczna nocna manewra c. k. artyleryi. Ćwiczono się przedewszystkiem w rzucaniu rakiet, w dawaniu nocnych sygnałów, w używaniu kul świecących itp. Ciekawym tym manewrom przypatrywało się wiele obcych oficerów a między innemi jenerał, poseł tunetański z całym swym orszakiem.

Linc, 26. sierpnia. Ich Cesarzew. M. M. najdostojniejsza Arcyksiężna Zofia, Arcyksiążę Karol Ludwik i Arcyksiężna Małgorzata przybyli 23. wieczór, a Jego Cesarzew. M. Arcyksiążę Franciszek Karol 25. b. m. po południu do Ischl.

Preszburg, 26. sierpnia. Najwyższem postanowieniem z dnia wczorajszego raczył Jego c. k. ap. Mość w drodze łaski opuścić całą lub częściową karę następującym przestępcom po rozmaitych więzieniach: w Preszburgu ułaskawił Jerzego Weissmeyer zupełnie, Wacławowi Szlager opuścił połowę a Adolfowi Wilczek trzecią część kary; w Komornie otrzymali Franciszek Zaneti i Franciszek Hrbó zupełne ułaskawienie; w Illawie uwolnił Naj. Pan podobnież Antoniego Płachy od całej, a Jana Szlefczyka, Andrzeja Wilkolaka, Michała Zajacz i Jana Berycr od połowy kary; w Leopoldsztadt ułaskawił Najjaśniejszy Pan zupełnie Andrzeja Mezes, Jana Gaydoschek, Samuela Graszl, Józefa Bertalan, Tomasza Barbas. Szczepana Gellert, Andrzeja Nawratil, Andrzeja Bohrer, Jana Hochman, Marcina Suskę, Józefa recte Jana Peter, Józefa Belak, Szymona Reich i Macieja Skorniak. Uwolnienie od połowy kary otrzymali Józef Szabo, Ferdynand Szloboda, Emeryk Lukats, Józef Kapitulay, Franciszek Arch, Józef Pitka, Jerzy Schwarz, Stefan Szukala, Marcin Schön, Tomasz Susztek, Jan Luptak, Anton Dudas, Jan Szklenar, Jozef Orosz, Jan Lacza, Jan Szaran, Jan Maszkowsky, Tomasz Chrametz i Floryan Melcziczky, zaś Maciejowi Rechler opuścił Najjaśniejszy Pan cały rok nieodbytej jeszcze kary.

Zaraz po ogłoszeniu niniejszego postanowienia cesarskiego wypuszczono na wolność wszystkich zupełnie ułaskawionych.

— *Gazeta tryestyńska* donosi z **Wenecyi** pod dniem 24. sierpnia:

„J. M. najdostojniejszy Arcyksiążę jenerał-gubernator Lombardo-weneckiego królestwa sprawił miastu wczorajszym świetnym festynem niespodziankę w prawdziwem znaczeniu tego słowa.

Tłumy ludu napełniały wczoraj w wesołej zabawie ogród ludowy, gdy w tem otwarty publiczności ogród nadworny zajaśniał z rozkazu Jego ces. Mości w świetnem nad wszelki opis oświetleniu. Wspaniały front belwederu na prawej stronie od wchodu, pawilon marmurowy z kopułą na szczycie, tudzież ulubiony przybytek Jej Mości Cesarzowej, owa długa balustrada nad wodą, wszystko to rozjaśnione małemi płonącemi lampkami, objawiło się w cudnych zarysach zdumionym oczom widzów. Wszystkie altany zdobiły balony z kolorowego szkła a płomienia bengalskie oświetlały nieustannie front cesarskiego pałacu od morza jakoteż drzewa i krzewy ogrodu. Nad główną bramą wchodową wznosiły się czerwone draperye, a nad kanałem, prowadzącym do pałacu Luna zbudowano dla ułatwienia komunikacyi wzdłuż gmachu sanitarnego aż do ulicy redutowej wygodny most na ten dzień jedyny."

Ameryka.

(Układy dyplomatyczne Anglii z Ameryką. — Powstanie w San Domingo.)

Nowy York, 8. sierpnia. Między jenerałem Cass a lordem Napier odbywały się temi dniami dłuższe układy dyplomatyczne, a na d. 3. b. m. przyszło do zupełnego porozumienia między obudwoma stronami. Chodziło głównie o dalszą politykę obudwu rządów w sprawie chińskiej, mexykańskiej i centralnej Ameryki, a we wszystkich trzech kwestyach nastąpiła obopólna zgoda. Lord Napier miał dać do zrozumienia posłowi Nowej Granady, jenerałowi Heram, że rząd republiki nie może liczyć na dalszą pomoc Anglii, a w zamian za to oświadczył jenerał Cass, że północna Ameryka udzieli takiej samej odpowiedzi Chinom. Jenerał Cass dał nawet poznać, że lubo Amerykanie nie mają powodu użalać się na Chiny, to zawsze chętnie przyłożyliby się ze swojej strony, aby środek Azyi otworzyć handlowi świata.

St. Thomas, 1. sierpnia. Od dziesięciu dni krążyły po mieście pogłoski, że w republikańskiej części wyspy St. Domingo wybuchło nowe powstanie. Przed trzema dniami otrzymaliśmy pewne wiadomości z San Domingo sięgające aż po dzień 18. lipca. Dowiadujemy się, że rzeczywiście zaszły w rzeczypospolitej niepokoje, i że prowincye północne odłączyły się od południowych i od rządów Baeza. W St. Jago utworzył się rząd prowizoryczny a Valverdo stanął na jego czele. Porto Plata oświadczyło się za rządem prowizorycznym, a mówią że wysłano nawet 4000 ludzi na San Domingo. Tymczasem i prezydent Baez nie trwał w bezczynności i do posiadanych już okrętów dokupił kilka statków pospiesznych, zaopatrując się oraz w broń i amunicyę. Wczoraj zawiadomił swego konzula w naszem mieście, że prowincye południowe oświadczyły się za nim i że już wyprawił wojska na St. Jago i Azua. Powstańcy nie mają ani floty ani broni, a nie opływają także w pieniądze, można się też spodziewać, że powstanie niedługo zdoła się utrzymać. Porto Plata będzie zapewne obleżonem. Na wszelki sposób ucierpi wielce na obecnych rozruchach tegoroczne żniwo tytoniu. Teraz już słychać utyskiwania na brak rąk roboczych. Santa Anna bawi tu ciągle, mówią że powstańcy odepchnęli go od siebie.

Hiszpania.

(Komendanci do Kuby. — Książe Władimir w Madrycie.)

Madryt, 22. sierknia. *Espana* donosi, że feldmarszałek Ramon Solano uda się z jenerałem Lersundi do Kuby w charakterze drugiego komendanta. — Książę Władimir, oficer dworu Cesarza rosyjskiego, przybył do Madrytu.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Książe Montpensier. — Wojska do Indyi. — Wiadomości bieżące. — Posiedzenie z 24. sierpnia. — Uzupełniające szczegóły z poczty indyjskiej.)

Londyn, 26. sierpnia. Przedwczoraj wyprawiała Królowa na cześć urodzin księcia Walii zwyczajny festyn dla dzierżawców i robotników w Osborne. Pod namiotami była przyrządzona uczta na 600 osób; potem nastąpiły rozmaite zabawy ludu, którym przypatrywała się Królowa z familią królewską.

Książę Montpensier dawał zeszłego poniedziałku ucztę w Richmond, na której znajdowali się wszyscy członkowie i bliżsi przyjaciele familii orleańskiej.

Pierwsza dywizya 56. pułku odpłynęła wczoraj z Queenstown wprost do Indyi.

Podług depeszy paryzkiej dziennika *Morning Post* nastąpi z końcem września w pewnem mieście niemieckiem zjazd Cesarza Napoleona z Cesarzem Alexandrem.

— Posiedzenie *Izby wyższej* na d. 24. b. m. rozpoczęło się o godzinie piątej po południu kilką małoznaczącemi interpelacyami, poczem wszczęły się zaraz rozprawy nad bilem o rozwodach. Lord *Redesdale* popiera swój zapowiedziany wniosek na odrzucenie bilu, dowodząc, że zmiany i poprawki *Izby niższej* nadały mu obecnie wcale inny charakter. *Lord kanclerz* mniema, że zarzut ten nie może być słuszną przyczyną do bezwzględnego odrzucenia, bo co do pojedynczych poprawek *Izby niższej* można wszcząć nowe debaty. Lord *St. Leonhards* zgadza się wprawdzie z zdaniem lorda kanclerza, mniema jednak, że rozebrawszy cały stan rzeczy nie pozostaje Izbie wyższej nic innego, jak przyjąć bil jak jest, albo odrzucić go bezwzględnie. Sprzeciwiają się temu lordowie *Granville* i *Campbell*, tudzież książę *Argylle*. Przy głosowaniu toż upada wniosek lorda *Redesdale* mniejszością 44 przeciw 46 głosom. Potem wszczynają się obrady nad pojedynczemi poprawkami *Izby niższej*. Po odrzuceniu poprawki (44 przeciw 27), że żona może sama podać o rozwód, jeśli mąż w własnym domu złamie wiarę małżeńską, przyjęli lordowie resztę punktów bilu po większej części z wszystkiemi dodatkami *Izby niższej*.

Na d. 25. b. m. zgromadziły się obydwie Izby po raz ostatni przed zamknięciem tegorocznej sesyi. W *Izbie wyższej* otrzymał naprzód cały szereg bilów sankcyę królewską, a potem przedłożył lord *Panmure* sprawozdanie komisyi, zawiązanej w sprawie zniesienia przedajności stopni w armii. Według słów ministra składała się komisya ta pierwotnie z 10 członków, sprawozdanie jednak nosi tylko 6 podpisów włącznie z księciem Sommerset. Nadto oświadczył jeden z podpisanych komisarzy sir *de Lacy Evans*, że wnosi protest przeciw uchwale komisyi, i że właściwe swe zdanie wyłoży w osobnym dokumencie. Czterech innych członków komisyi nie podpisało sprawozdania, przyznając się do wcale odmiennej opinii w tym względzie. Podobnie jak jenerał sir de *Lacy Evans* przyrzekł p. Ellice w swoim i trzech innych członków imieniu wypowiedzieć zdanie swoje w osobnem pismie. Minister wojny tuszy, że w sesyi następnej będzie mógł przedłożyć Izbom wszystkie potrzebne w tej mierze wyjaśnienia. W dalszym ciągu obrad przymawia lord *St. Leonhards* rządowi, że mało troszczy się o stan zdrowia Dublinu, i że wymaga tego konieczna potrzeba, aby rzekę Liffey puścić środkiem miasta. Lord *Panmure* przyrzekł zalecić tę sprawę lordowi namiestnikowi w Irlandyi. Po dwugodzinnej przerwie wszczęły się dalsze narady około godziny 5tej po południu, a *lord kanclerz* oznajmia lordom, że *Izba niższa* zgodziła się co do wniesionych w Izbie parów poprawek w bilu o rozwodach. Zezwalając na to, aby sąd w sprawach o rozwodach nie należał także do tak zwanych kwartalnych sesyi sądowych, wymazała Izba niższa i te punkta, które odnoszą się do tax sądowych, a o których Izba wyższa nie miała prawa wyrokować. Po tem oświadczeniu odroczyła się Izba do przyszłego piątku.

Izba niższa obradowała głównie nad poprawkami Izby wyższej w bilu o rozwodach. Panowie *Hanley*, *Spooner* i *Newdegats* sprzeciwiali się odrzuceniu poprawki, że żonie wolno podawać o rozwód, jeśli mąż pod własnym dachem złamie wiarę małżeńską, ale mimo to utrzymała się zmiana lordów większością 43 przeciw 10 głosom. W następnym toku debat wniesiono kilka mniej więcej ważnych interpelacyi. Pomiędzy innemi zapytuje p. *Adderley*, dlaczego legię niemiecką wysłaną aż do Przylądka, i po co trzymają ją obecnie na pełnym żołdzie w tych stronach, kiedy znajduje się tam 15 pułków angielskiego wojska. Minister kolonii p. *Labouchere* odpowiada na to, że legia niemiecka odeszła do Przylądka, aby być na usługi administracyi kolonii. Mowca pochwala dalej gubernatora sir G. Greya, że postawił ją na pełnym żołdzie, bo w jej miejsce będzie mogło kilka pułków angielskich odejść do Indyi. Sir G. Grey otrzymał zlecenie od ministra spraw zewnętrznych, aby każdego nie koniecznie potrzebnego sobie żołnierza wysłał co najrychlej na miejsce rokoszu. Na wniosek lorda *Palmerstona* odracza się Izba aż do piątku, w którym dniu nastąpi jak wiadomo uroczyste zamknięcie tegorocznej sesyi.

— Depesza telegraficzna z **Londynu** z 27. sierpnia donosi: Dzisiejsza *Times* zawiera uzupełniające wiadomości poczty zamorskiej. Jenerał Wheeler i załoga w Cawnpore zmuszeni głodem do kapitulacyi zostali wymordowani. Holkar pozostał wiernym. Pułki w Pendżabie zostały rozbrojone.

Francya.

(Doniesienie z Turcyi. — Wybory multańskie. — Ochronki małych dzieci. — Podróż księcia Napoleona. — Budżet Paryża. — Doniesienia z Indyi. — Święto Napoleona w Kabylii.)

Paryż, 26. sierpnia. *Monitor* zawiera dziś następujące znane już z depeszy telegraficznej ogłoszenie urzędowe:

Rząd turecki nakazał Kaimakamowi multańskiemu unieważnić wybory dokonane w tej prowincyi, zrewidować listy wyborcze w duchu ułożonych w Bukareszcie wyborów, i w przeciągu 14 dni przystąpić do nowych wyborów. Przerwane między Portą i reprezentantami Francyi, Rosyi, Prus i Sardynii stosunki dyplomatyczne będą wkrótce nanowo zawiązane.

— *Monitor* ogłasza sprawozdanie ministra oświecenia, przedłożone Cesarzowej w sprawie domów ochronek małych dzieci, któremi wielce zajmuje się Cesarzowa. Dwadzieścia pięć przełożonych podobnych zakładów dobroczynnych otrzymało medale honorowe. W dalszym toku potwierdza *Monitor*, że wystawę sztuk pięknych przedłużono aż do d. 31. sierpnia.

— Temi dniami wyjdzie z druku opis wyprawy księcia Napoleona na morze lodowate. Dzieło nosi tytuł *Relation du voyage faits dans les mers du Nord*, a autorem jego jest jeden z towarzyszów podróży księcia Napoleona p. Th. Edmond.

— Za wspólnem porozumieniem obudwu mocarstw ma zawarte między Francyą a Rosyą przymierze handlowe z d. 14. września jednocześnie w obu krajach wejść w wykonanie.

— Budżet miasta Paryża na r. 1858 wynosi 72,109.652 fr. 15 c. Od r. 1853 do 1857 wydało miasto ogromne sumy na rozmaite potrzeby, mianowicie 22,703.203 fr. na budowle architektoniczne, 24,361.831 na budowle publiczne, 6,726.895 na budowle wodne, a 33,385.951 fr. na reparacye ulic i gościńców.

— *Pays* zawiera następujące półurzędowe doniesienie: „Potwierdza się dziś stanowczo wiadomość, nieprzyjaźna wielce zaczepnym krokom angielskiej armii pod Delhi. Powstańcza armia Audhy połączyła się w sile 30.000 ludzi z rokoszanami w oblężonej stolicy. Królestwo Audhy graniczy z prowincyą Delhi, a jest to kraj ludny, żyźny i bogaty, zkąd powstańce w obfite zasilić się mogą środki pomocne.“

— Z Algieru donoszą, że dzień imienin Napoleona obchodzono uroczyście w warowni Napoleona w Kabylii. Żołnierze wyprawiali rozmaite igrzyska, a i Kabylowie brali w nich udział. Tłumy ludu przybyły z okolicy chcąc przypatrzyć się sztucznym ogniom w warowni.

Holandya.

(Zamknięcie sesyi stanów jeneralnych.)

Haaga, 26. cierpnia. Tegoroczną sesyę stanów jeneralnych zamknął dziś po południu o godzinie 2. minister spraw wewnętrznych imieniem Króla.

Szwajcarya.

(Obrady w radzie fryburskiej. — Werbunki holenderskie.)

Wielka rada Fryburga zwołana jest w końcu tego miesiąca na wielkie obrady prawodawcze. Pierwsze miejsce między niemi zajmuje reorganizacya publicznego oświecenia. Chodzi o zreorganizowanie szkoły kantonalnej (gimnazyum, liceum, szkołę realną i seminaryum nauczycieli), w której dotychczas panował taki duch, jaki usuniętemu radykalnemu rządowi do rozkrzewienia swego systemu potrzebnym się wydawał. Lud żąda dlatego zmiany, którąby z kościelną władzą się zgadzała, w duchu konstytucyi, a która klerowi zapewnia ważny wpływ na sprawę oświecania narodu. Spodziewają się po radzie stanu stosownych wniosków.

Dzienniki szwajcarskie przestrzegają powtórnie młodzież od wstępowania w wojskową służbę Holandyi. O awansie nie ma mowy, a klimat jest zabijający. Z dawniejszego transportu, złożonego z 150 ludzi po upływie sześcioletniego kontraktu zostało piętnastu przy życiu.

Włochy.

(Kolej medyolańska do granicy sardyńskiej. — Program dalszej podróży i przybycie Ojca św. do Liwurny. — Poszukiwania za bronią w Neapolu.)

Turyn, 22. sierpnia. Dzienniki turyńskie donoszą, że gabinet wiedeński potwierdził już plany kolei żelaznej z Medyolanu do granicy sardyńskiej, i że przed końcem przyszłego roku komunikacya ta już utworzoną zostanie.

Florencya, 24. sierpnia. Jego Świątobliwość Papież odjechał dziś koleją żelazną do Piz i Lukki. W Wolterra miał zabawić cały dzień dla zwiedzenia kolegium, w którem ukończył studya, a potem na Sienę i Chiusi powrócić do swoich państw.

Liwurna, 25. sierpnia. Podług depeszy telegraficznej dziennika *Univers* przyjmowano Papieża za przybyciem do Liwurny z wielkiem uniesieniem; poźniej zwiedzał Ojciec św. grecko-unicki kościół.

Neapol, 19. sierpnia. Jak słychać, przemycano już od 3 miesięcy broni i amunicyę do królestwa. Kilka strzelb, znalezionych pomiędzy towarami paroptywów neapolitańskich, przybyłych z Marsylii, obudziły czujność policyi, i przedsięwzięto teraz ściśle poszukiwania, które pociągnęły za sobą kilka aresztacyi w Portici i w innych miejscach.

Turcya.

(Mianowanie. — Nieporozumienia dyplomatyczne. — Przemytnicy w Bejrucie.)

Journal de Constantinople z 19. b. m. ogłasza mianowanie Ruszdi Baszy ministrem wojny; poprzednikiem jego był Hadżi Kiamil Basza.

— O blizkiem rozstrzygnieniu nieporozumień dyplomatycznych w Konstantynopolu powiada ten dziennik, że po mądrości wysokiej Porty można spodziewać się najlepszego rozwiązania, i że wszelkie nieprzyjaźne pogłoski, rozsiewane między publicznością, są zupełnie bezzasadne.

— Dziennikowi *Impartial de Smyrna* piszą z **Bejrutu** pod dniem 2. b. m., że jakiś piemoncki okręt handlowy zarzucił kotwicę u uścia Danmuru pod pozorem zrzucenia swego balastu, a tymczasem w nocy wyładował kilkaset beczek prochu na barki arabskie, które natychmiast potajemnie częścią do wsi w głębi kraju, a częścią do Bejrutu sprowadzone zostały. W Bejrucie udało się władzy odkryć przemycony towar, chociaż był zapakowany między porcelanę i fajansem. Zdaje się, powiada korespondent, że przemytnicy chcieli korzystać z istniejących teraz w Biskiarze, Edynic a nawet Saidzie krwawych zatargów, by z dobrym zyskiem spieniężyć swój pożądany towar.

Azya.

(Sądy wojenne. — Doniesienia z Persyi.)

Dzienniki indyjskie ogłaszają następujące rozporządzenie jeneralnego gubernatora:

„Fort William dnia 6. czerwca 1857.

Na mocy uchwały nr. 14. z r. 1857 upoważnia jeneralny gubernator wszystkich jenerałów dywizyi, brygadyerów i wszystkich komendantów, t. j. najstarszych oficerów w każdej stacyi składać powszechne sądy wojenne, aby w razie potrzeby na podstawie wspomnionej uchwały kazać wszystkich takich przestępców, którzy dopuszczą się przewiny przeciw uchwale nr. 11. z tego samego roku. Wymienieni powyżej oficerowie mają prawo zapadłe w sądzie wojennym wyroki potwierdzać i albo je natychmiast spełniać albo do poźniejszego odwlekać czasu, jak tego wymagać będzie potrzeba. Złożone na mocy niniejszego upoważnienia sądy wojenne mogą się składać albo z samych oficerów europejskich albo z samych oficerów krajowych, lecz liczba sędziów nie może być mniejszą od pięciu. Komendant, który zwołuje sąd wojenny, ma oraz rozstrzygać, czy sędziowie mają być sami oficerowie europejscy, czy sami krajowi, czy w połowie jedni i drudzy. Rozkaz niniejszy nie stosuje się do prezydencyi madraskiej i bombajskiej. Podp. *R. J. H. Birch*, pułkownik i sekretarz indyjskiego rządu.“

Gazeta teherańska zawiera opis przyjęcia angielskiego posła w granicy i w Kermanszach. Gubernator perski jakoteż wszystkie inne władze wyświadczali p. Murray wysokie zaszczyty, a o nowych nieporozumieniach, o jakich donoszono, nie masz ani wzmianki. Ten sam dziennik przynosi nowsze doniesienia z Maskate, gdzie jak wiadomo po śmierci tamtejszego Imana toczy się walka między jego obudwoma synami. Obaj bracia chcieliby dobić się całej puścizny ojcowskiej, ale dotąd nie przyszło jeszcze do stanowczego rozstrzygnięcia.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 29. sierpnia. Wczoraj wieczór renta 3%: 66.92½. Zapewniają, że bank wyda trzy serye biletów bankowych po 50 franków, każda serya na 10 milionów.

Londyn, 28go sierpnia. Parlament został dziś zamknięty. Królowa wspomniała w mowie swojej, że stosunki Europy dozwalają się słusznie spodziewać trwałego pokoju; traktat paryski nie jest uzupełniony, ale jest nadzieja pomyślnego załatwienia. Dalej ubolewa Królowa nad wypadkami w Indyach, chwali waleczność oficerów i przyrzeka użycie sprężystych środków; wspomina z przyjemnością o spłacenie cła na Zundzie, a w końcu dziękuje za wyposażenie Królewny i za gorliwość parlamentu w załatwieniu kilku ważnych bilów w ciągu tak krótkiej sesyi.

Londyn, 29. sierpnia. Ogłoszone przedwczoraj rozporządzenie ministeryalne zakazuje przywozu mokrych czyli surowych skór, kości, rogów i t. d. z rosyjskich, pruskich i meklenburskich portów baltyckich.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 31. sierpnia. Na dzisiejszym targu były następujące ceny: mec pszenicy (83 ℔) 3r.15kr.; żyta (79 ℔) 2r.12kr.; jęczmienia (62 ℔) 1r.36k.; owsa (47 ℔) 1r.16kr.; hreczki 2r. 42kr.; ziemniaków 48kr.; — cetnar siana 1r.2k.; mon. konw. — Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

Stryj, 21go sierpnia. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny cerealiów i innych artykułów, jakie były od 1. do 15. b. m. na targach w Bolechowie, Bukaczowcach, Dolinie, Kałuszu, Mikołajowie i Rożniatowie:

	Bolechów		Bukaczowce		Dolina		Kałusz		Mikołajów		Rożniatów	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	mon. konw.											
Mec pszenicy	3	21	4	54	4	.	3	30	3	30	4	24
„ żyta	2	12	2	54	2	24	2	12	2	30	2	36
„ jęczmienia	1	30	2	15	2	12	1	36	1	51	2	30
„ owsa	1	.	1	24	1	12	1	12	1	12	1	12
„ hreczki	5	12	.	.	.	.	1	36	2	.	2	.
„ kukurudzy	2	12	2	45	2	24	2	48	2	48	2	36
„ kartofli	.	.	.	.	.	.	1	10	1	6	2	.
Cetnar siana	.	36	.	48	1	.	1	30	.	40	1	.
Sąg drzewa twardego	5	12	6	.	5	20	6	15	8	12	5	20
„ „ miękkiego	4	.	5	.	3	58	4	20	5	54	4	30
Funt mięsa wołowego	.	4⁴/₅	.	6¼	.	5	.	5	.	6	.	5½
Mas okowity	.	40	.	24	.	48	.	30	.	52	.	54

Kurs lwowski.

Dnia 31. sierpnia.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	46	4	49
Dukat cesarski	„ „	4	48	4	51
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	17	8	21
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	36	1	37
Talar pruski	„ „	1	32	1	33
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	81	36	82	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	79	12	79	40
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	83	36	84	7

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 31. sierpnia.

	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	81	42
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ za 100	—	—
„ żądał „ „ za 100	82	12
Wartość kupona od 100 złr.	—	40

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 29. sierpnia o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $84^1/_8$—$84^1/_4$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% $94^1/_2$ —95. Lomb. wen. pożyczki z 5% $95^1/_2$ — 96. Obligacye długu państwa 5% $82^1/_{16}$—$82^1/_8$, det. $4^1/_2$% 72 — $72^1/_4$, det. 4% 65—$65^1/_4$, detto 3% $51^1/_4$ — $51^1/_2$. detto $2^1/_2$% $41^1/_4$—$41^1/_2$, detto 1% $16^1/_4$ — $16^1/_2$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 96. — — Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 95 — — —. Detto Peszt. 4% 95 — —. Detto Medyol. 4% $94^1/_2$ — — —. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% $88^1/_2$—$88^3/_4$, detto węgier. $80^3/_8$ — 81, detto galic. i siedmiogr. $79^1/_2$—$79^3/_4$. detto innych krajów koron. $86^1/_2$ — 87. Oblig. bank. $2^1/_2$% $63^1/_2$ — 64. Pożyczka loter. z r 1834 335 — 336. Detto z roku 1839 $143^5/_8$—$143^3/_8$. Detto z r. 1854 109 — $109^1/_8$. Renty Como $16^1/_2$—$16^3/_4$.

Galic. list. zastawne 4% 81—82. Półn. Oblig. Prior. 5% $86^1/_4$—$86^1/_2$.— Glognickie 5% 81—$81^1/_4$. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 86 — 87. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 90—$90^1/_2$. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 107 — 108. Akcyi bank. narodowego 975 — 977. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. $217^1/_2$—$217^3/_4$. Akcye niż. austr. tow. eskomp. $123^1/_2$ — 124. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 231 — 232. Detto półn. kolei $185^1/_4$—$185^1/_2$ Detto tow. kol. żel. za 500 frank. $267^1/_4$ — $267^1/_2$. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% $100^1/_4$—$100^3/_8$. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. $102^1/_4$—$102^1/_2$. Detto cisiańskiej kolei żel. $100^1/_4$—$100^3/_8$. Detto Lomb.-wen. kol. żel. $244^1/_4$ — $244^1/_2$. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 188 — $188^1/_2$. Detto losy tryest. $104^1/_2$ — 105. Detto tow. żegl. parowej 551 — 553. Detto 13. wydania — — — —. Detto Lloyda 385 — 387. Peszt. mostu łańcuch. 72 — 73. Akcye młyna parowego wied. 73 — 75. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 22 — 24. Detto 2 wydania 30 — 32. Esterhazego losy 40 złr. $84^1/_2$ — 85. Windischgrätza losy $27^3/_4$—28. Waldsteina losy $27^3/_4$—28. Keglevicha losy $14^1/_4$ — $14^1/_2$. Ks. Salma losy 44 — $44^1/_4$. St. Genois $38^1/_4$—$38^1/_2$. Palffego losy $40^3/_4$—41. Clarego $38^3/_4$ — 39.

Amsterdam 2 m. $86^7/_8$ — Augsburg Uso 105 t. — Bukareszt 31 T. —. Konstantynopol 31 T. — —. Frankfurt 3 m. $104^1/_8$ t. — Hamburg 2 m. $76^3/_8$. — Liwurna 2 m. $103^1/_2$. — Londyn 3 m. 10 — 9. — Medyolan 2 m. 103. — Paryż 2 m. $121^1/_2$. — Cesarskich ważnych dukatów agio $7^1/_2$ —$7^5/_8$. Napoleons'dor 8 $10^1/_2$ —. — Angielskie Sover. 10 15 — 10 16. — Imperyał Ros. 8 23 — —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 31. sierpnia.

Oblig. długu państwa 5% $82^1/_8$; $4^1/_2$% —; 4% —; z r. 1850 —. 3% — ; $2^1/_2$% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 $144^1/_2$. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 976. Akcye kolei półn. —. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd $382^1/_2$. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. $617^1/_2$ złr.

Amsterdam l. 2 m. $86^3/_4$. Augsburg $104^1/_8$ 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $104^1/_8$ 2 m. Hamburg $76^7/_8$ 2 m. Liwurna $103^5/_8$ 2 m. Londyn 10 — 10. 2 m. Medyolan 103. Marsylia $121^1/_4$. Paryż $121^5/_8$. Bukareszt 264. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. $7^5/_8$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. $88^1/_2$; detto galicyjskie $79^5/_8$. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 —. Pożyczka narodowa $84^3/_{16}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $267^1/_4$ fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $220^1/_2$. Hypotekar. listy zastawne —. Akcye zachodniej kolei żelaznej $200^5/_8$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 31. sierpnia.

PP. Br. Chran, c. k. porucz., z Buska. — Duniewicz Edw., z Nowszyc.— Ehrenberg, c. k. rotm., z Żółkwi. — Füzessery Mich., z Czelei. — Jakubowicz Józ., z Dembicy. — Krzaczkowski Marc., c. k. radca sąd. obw., z Złoczowa. — Hr. Leduchowski Nestor, z Drezna. — Mysłowski Ant., z Koropca.— Niebrzydowski Ant., z Rulowa. — Ośmiałowski Szymon, z Janczyna. — Pięczykowski Meliton, z Wybranówki — Rozwadowski Franc., z Babina. — Rosnowski Franc. Ksaw., z Tartakowa. — Russ Karol, z Lubeli. — Schevenberg Maur., książ.-braunsz. oficer, z Kamionki. — Schörenberg, c. k. porucznik, z Buska. — Sozański Cel., z Błażowa. — Terlecki Wikt., z Sanoka. — Ks. Thurn-Taxis, c. k. pułkownik, z Żółkwi. — Zulauf Jul., c. k. przełożony pow., z Szczerca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 31. sierpnia.

PP. Bauer Edw., c. k. przeł. pow., do Żółkwi. — Gotleb Felix Kwiryn, z Dołhomościsk. — Janicki Wład., do Stubna. — Janowski Liberat, do Falejówki. — Kafka Jan, c. k. kom. obw., do Żółkwi. — Krynicki Marc., do Krynicy. — Mijakowski Abdon, adw. kraj., do Złoczowa. — Pensch Jan, c. k. porucznik, do Wiédnia. — Witosławski Bron., do Wojciechowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 29. i 30. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	329.00	+ 11 8°	75.7	połud.-zach. mie.	poch.
2. god. popoł.	328.00	+ 14.9°	40.3	„ „	deszcz
10. god. wiecz.	328.30	+ 11.1°	56 6	„ „	poch.
Wysokość deszczu 0.40.					
7. god. zrana	328.30	+ 9.2°	80.2	połud.-zach. mier.	deszcz
2. god. popoł.	328.40	+ 14.8°	42.8	„ „	pochmurno
10 god. wiecz.	328.70	+ 11.0°	58.6	„ „	„

T E A T R.

Dziś: Przedst. niem.: „**Wallensteins Lager i Ein Guldenzettel.**“

Dziś w *Cyrku Renza* wielkie przedstawienie.

KRONIKA.

Piszą nam z Truskawca: Sława zbawiennych wód tutejszych zgromadziła i tego lata bardzo znaczną liczbę gości z dalekich stron nawet. Dzięki uzdrawiającym wpływom tutejszych źródeł a oraz uprzejmym staraniom kilku Panów wyższego towarzystwa, by ile możności uprzyjemnić pobyt bawiącym tu damom, upływał czas bardzo mile zebranemu u nas towarzystwu. Bez przerwy następywały zabawy jedna po drugiej w pięknej i wspaniale oświetlonej sali łazienkowej, wyborna muzyka dodawała młodzieży ochoty do tańca, i niezamącona niczem wesołość ukrócała każdemu dłuższe już teraz wieczory. Truskawiec pozostanie przeto mile wspomnienie każdemu, kto tego lata krzepił ciało swoje u źródeł tutejszych, a umysł na tych wesołych wieczorach.

— Który z języków bierze w Szwajcaryi przewagę nad innym oblicza statystyka Fransciniego z roku 1856, że na 100 mieszkańców mówi niemal 70 po niemiecku, 23 po francusku, 5 po włosku, a 2 mieszkańców po romańsku. Z zestawienia całej ludności szwajcarskiej według czterech języków narodowych, okazuje się: 1,680.896 mieszkańców niemieckich, 540.072 francuskich, 129.353 włoskich, a 42.439 romańskich. Razem 2,392.760 mieszkańców.

Według nadesłanego przez szwajcarskiego konzula w Hawre radzie federacyjnej przeglądu Szwajcarów wywędrowanych w pierwszem półroczu tego roku z tamtejszego portu do Ameryki, okazuje się, że ich liczba wynosi 2107 osób. Z tych wychodźców poszło 688 do Buenos-Ayres. Porównawszy liczbę Szwajcarów wywędrowanych w pierwszem półroczu zeszłego roku do Ameryki, w ogóle 1756, z liczbą roku bieżącego, postrzegamy znowu powiększenie się wychodźtwa.

— Czytamy w „Czasie“: Dziennik gospodarczy madziarski „Gazdosag Lapok“ ogłasza teraz dokument turecki z r. 1665, dający świadectwo, w jakiem poszanowaniu było u Turków owych czasów rolnictwo i ogrodnictwo, i jak wielce opiekowali się niem w krajach podbitych, jako wtedy były Węgry. Jest to list pisany po madziarsku którego adres jest następujący: „List ten oddany ma być Jmci Panu Stefanowi Kissowi walecznemu kasztelanowi Solymosu, obdarzonemu zawsze błogosławieństwem, walecznemu panu i sąsiadowi naszemu do własnych rąk jego.“ Sam zaś list brzmi: „Życząc wam błogosławieństwa wielkiego Boga i uczciwe dając wam powitanie, odpowiadamy na list Waszmości, wielki i dzielny panie. Małżonka Waszmości jest nietknięta u paszy Temeszwarskiego naszego wielkiego tutaj pana; nadaremnie starałem się o jej bezzwłoczne wydanie, dopóki Waszmość pan nie wypuścisz Fatymy więzionej. Warunki co do tego znajdują się w załączonym tu liście wysokiego pana mego. Jeńców wszystkich wypuściłem, pod obietnicą, że każdy z nich zasadzi 30 drzew i zasieje dwa razy po 10 kubłów żyta. Franciszka Wiruga ani ją ani żaden z Osmanów nigdy nieobrazi, gdyż zasadził on dwukrotnie po 50 drzew i dwukrotnie wysiał po 10 kubłów żyta na swojem polu; taki zaś człowiek nigdy złym nie będzie. W sprawie podatków, od każdej bramy płaconem być ma po 2 złote i 30 feników; nie jest to wiele; zgodzimy się wreszcie z biednymi naszymi poddanymi, iż za jeden złoty obowiązani będą sadzić drzewa, a drugi złoty i 30 feników zapłacą. Przykazaniem naszem jest, aby każdy z nas zasadził w życiu swojem 50 drzewek; Allah tym tylko błogosławi, którzy to uczynią; niechaj i każdy z was uczyni to na sąsiedzką prośbę naszą, a wtedy i my i wy nauczymy się czegoś razem, i będziemy w pokoju i dobrymi przyjaciołmi. Ważną skargę Waszmości, iż wielu z nas źle się obchodzi z biednymi poddanymi, będę się starał o ile to ode mnie zależy zagodzić; ale dla czegoż takie złe dusze są pomiędzy wami, co ścinają zasadzone drzewa i nietylko nieprzyjaciołom swoim, ale i własnej swej ojczyznie szkodzą. Dzielni Węgrowie mogliby być Tamerlinami, gdyby sadzili drzewa, uprawiali pola, robili bronią i trzymali się wspólnie; kto uprawia rolę ojczystą, ten będzie silny i nie upadnie; gdyby każdy Węgier dziesięć tylko kubłów zebrał pszenicy, toby w sercu każdego Węgra dwa dzielne serca przebywały: jedno dla ojczyzny, a drugie dla swej roli; teraz zaś na każdego Węgra przypada tysiąc wyrodków, a nam wielki Bóg dopomógł przez waszą tylko złą wolę. Uczciwym Osmaninem ten tylko być może, który swój ogród uprawia; wielkie serce węgierskie ten tylko posiada, kto ziemię ojczystą uprawia. Ułóżcie takie prawo (takwimi wakai) żeby tam święcie nakazanem było każdemu, iżby wnuki wasze lepiej uprawiali ziemię swojej dzielnej ojczyzny: bo inaczej to przyjdzie na nich spustoszenie, niewola, przekleństwo walecznego narodu, który nawet po przegranej zwyciezcą jest, a wygrawszy bitwę, traci; czego dobry Osmanin nie życzy Węgrowi, bośmy wszyscy ze krwi dawnej. Nie idzcie dalej tą drogą, bo inaczej zostaniecie przełamani i rozpierzchniecie się; z niedbalstwa waszego każdy chłop płacić wtedy będzie tyle podatku, co teraz dwóch kmieci. Dopóki Egipt i Granada uprawiały ziemię nie można ich było pokonać; a kiedy się zaczęły uganiać po świecie za piękną odzieżą, straciły serce i zostały zwalczone. Narody chylą się do upadku, nie iżby nie było dla nich miejsca, lecz że przez niedbalstwo własne wyradzają się. Byłem w trzech częściach świata, alem nie widział, by gdzie pilny rolnik złym był. Weź to Waszmość na pilną uwagę i oddaj nam choć trochę słuszności. Niechaj Bóg zlewa łaskę swą i błogosławieństwo na Waszmość, a każdemu Węgrowi niech przysporzy szczęścia, niech da pokój dla ojczyzny i dla duszy. Tego życzy w naszym roku Hedżiry 1063 Oglar bej, dowódzca Sykuli i ziem okolicznych.“

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.